

KAAVASELOSTUS

INARIN KIRKONKYLÄN ASEMAKAAVAN MUUTOS; Korttelit 112 ja 121

Juutuanjoen pohjoispuoli

Muutokset: Korttelit 112 ja 121

LUONNOS

23.2.2026

Dnro 164/10.02.03/2024

Vireilletulo: 1.10.2025
Kaavaluonnos nähtävillä: 4.3. – 8.4.2026
Kaavaehdotus nähtävillä:
Tekninen lautakunta:
Kunnanhallitus:
Kaava lainvoimainen:

Kaavan laatija:
Inarin kunta, tekninen osasto
Piiskuntie 2, 99800 IVALO
Semenoff Päivi, kaavasuunnittelija
paivi.semenoff@inari.fi, 0400 738 995

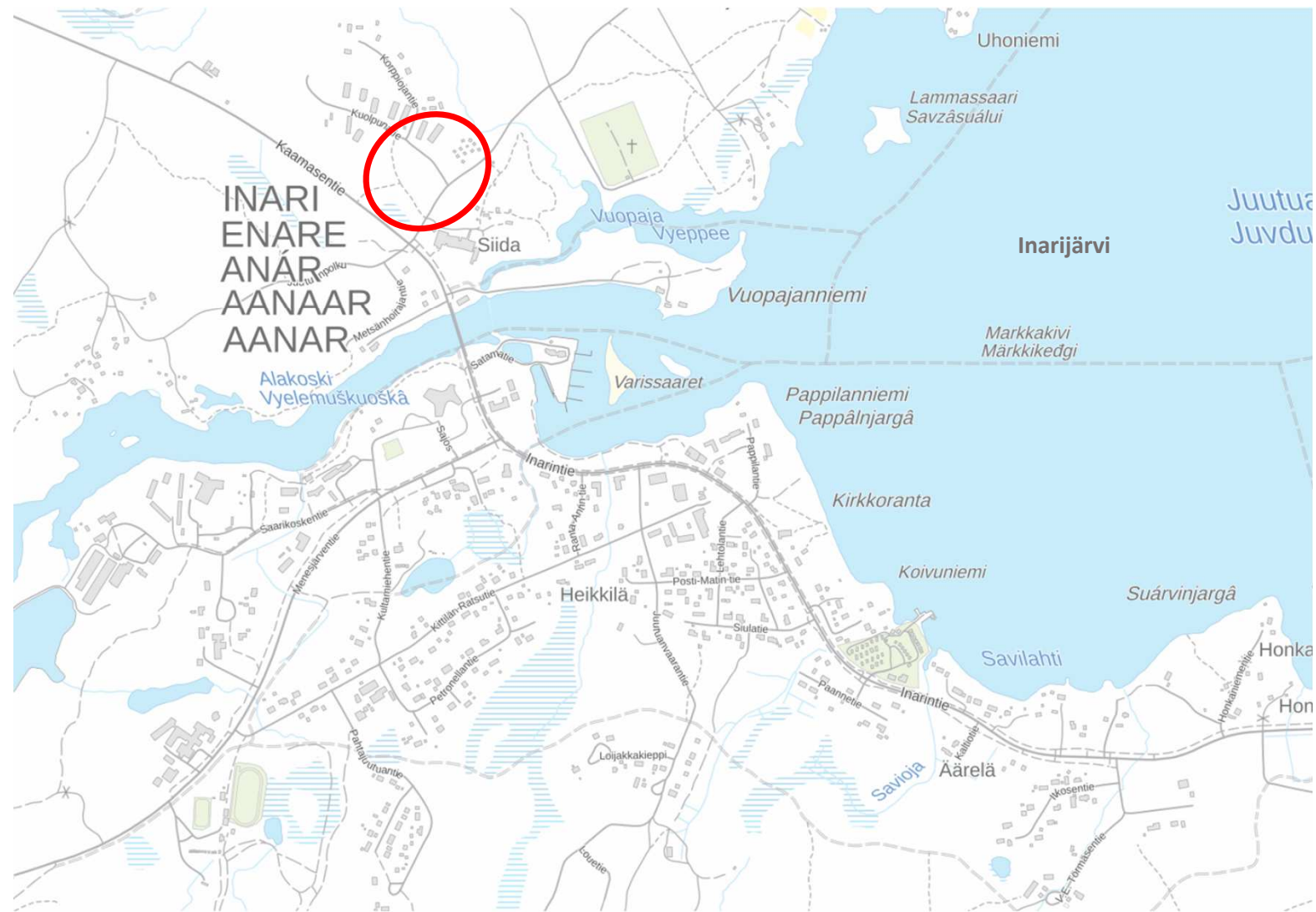
www.inari.fi/palvelut/tekniset_palvelut/kaavoitus

1.2 Kaava-alueen sijainti

Suunnittelualue sijaitsee Inarin kirkonkylän pohjoispuolella, noin kilometrin päässä keskustasta.

Muutosalueen kiinteistö:

148-402-25-32/Kapiteeli, omistaja Inarin kunta

1.3 Kaavan tarkoitus

Tavoitteena on muuttaa kortteleiden 112 ja 121 käyttötarkoitukset vastaamaan nykyisiä tarpeita.

1.4 Selostuksen sisällysluettelo

1. PERUS- JA TUNNISTETIEDOT.....	1
2. TIIVISTELMÄ.....	3
3. LÄHTÖKOHDAT.....	4
4. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET...	13
5. ASEMAKAAVAN KUVAUS.....	20
6. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS.....	23

1.5 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

Liite 1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
ERILLINEN LIITE

Liite 2. Asemakaavan seurantalomake
LISÄTÄÄN EHDOTUSVAIHEESSA

Liite 3. Kaavanlaatimispäätös

Liite 4. Arvokkaat maisema-alueet

1.6 Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista

- Pohjois-Lapin maakuntakaava
- Kiinteistötietopalvelu, MML
- Museoviraston karttapalvelu
- Arvokkaat maisema-alueet-karttapalvelu, Syke
- Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.1017
- Inarin kunnan karttapalvelu
- Karttapalvelu Karpalo
- Väyläviraston karttapalvelu
- Paliskunnat.fi
- Inergia Oy
- Kulttuuriympäristöinventointi, Airix Ympäristö Oy

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

21.8.2025

Tekninen lautakunta päätti käynnistää asemakaavan muutoksen.

1.10.2025

Kuulutus vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtäville.

2.2 Asemakaavan tarkoitus

Tavoitteena on muuttaa kortteleiden 112 ja 121 käyttötarkoitusmerkintöjä vastaamaan nykyisiä tarpeita.

Korttelia 112 on esitetty asumiskäyttöön ja korttelia 121 majoitusrakennuksille sopivaksi.

2.3 Asemakaavan toteuttaminen

Asemakaava ohjaa maankäyttöä ja rakentamista alueella sen saatua lainvoiman.

2.4 Asemakaavan sisältö lyhyesti

MAANKÄYTTÖ	
Kokonaispinta-ala	4,0 ha
Muutosala	4,0 ha
Laajennusala	0
Rakennusoikeuden määrä	1600 k-m ²
Rakennusoikeuden muutos	-3400 k-m ²
Asuintontit	2 kpl
Teollisuustontit	Ei
Liiketontit	Ei
Matkailutontit	1 kpl
KUNNALLISTEKNIikka	
Vesi- ja viemärihuoltoalue	Kyllä
Kaukolämpöverkostoalue	Kyllä
Ilmajohdot	Ei
LIIKENNEVERKOT	
Moottorikelkkareitit	Ei
Hiihtoladut	Ei
Kävelyreitit	Kyllä
Vesiväylät	Ei
TERVEYS JA TURVALLISUUS	
Pilaantuneet maa-alueet	Selvitetään
Melualue	Selvitetään
RAKENNETTU YMPÄRISTÖ	
Rakennusperintörekisterin mukaiset kohteet	Ei
Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt	Kyllä

ARKEOLOGINEN KULTTUURIPERINTÖ	
Muinaisjäännösrekisterin mukaiset kohteet	Kyllä
Valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet	Ei
MAISEMAT	
Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet	Kyllä
GEOLOGIA	
Pohjavesialueet	Ei
Valtakunnallisesti arvokkaat geologiset alueet	Ei
LUONNONRISKIALUEET	
Tulva-alueet	Ei
SUOJELLUT ALUEET	
Luonnonsuojeluohjelma-alueet	Ei
Natura 2000 – SAC-alueet	Ei
Natura 2000 – SPA-alueet	Ei
Natura 2000 – SCI-alueet	Ei
Yksityiset suojelualueet	Ei
Valtion maiden suojelualueet	Ei
Luonnonmuistomerkit	Ei
LUONNONYMPÄRISTÖ	
Luonnonsuojelulain mukaiset kohteet	Ei
Uhanalaiset lajit / Kansainväliset vastuulait	Ei
Vesilain mukaiset kohteet	Ei
Metsälain mukaiset kohteet	Ei
Uhanalaiset luontotyypit	Ei

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Inarin kirkonkylän pohjoisosassa, Korppiojan asuinalueella, johon on muutamien vuosien sisällä rakentunut sekä omakotitaloja että useita rivitaloja. Valtatie 4 kulkee kylän läpi kaavamuutosalueen lähituntumassa.

Alueella on runsaasti muinaismuistokohteita. Alue kuuluu myös valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin; Kohdenumero 174. Inarijärven ja Juutuajoen maisemat. LIITE 4.

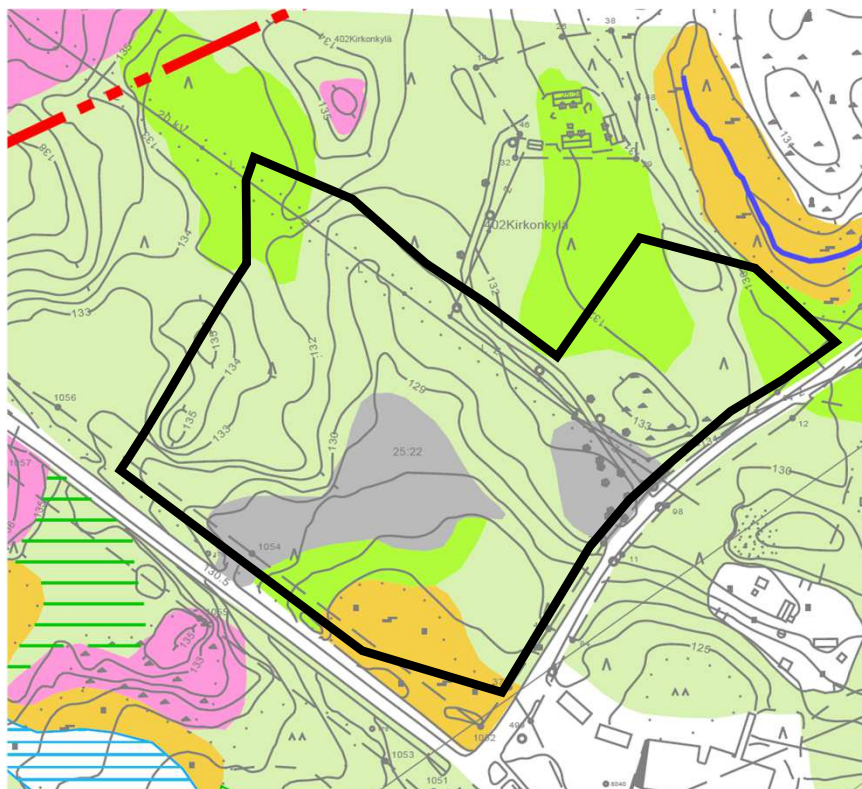
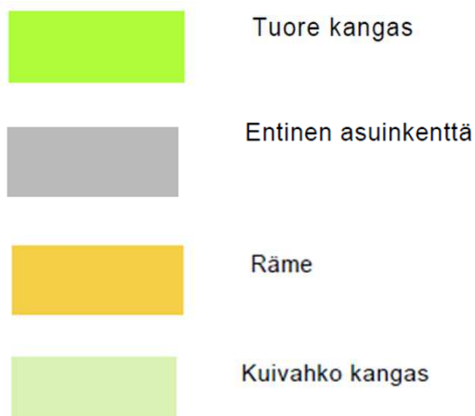

3.1.2 Luonnonympäristö

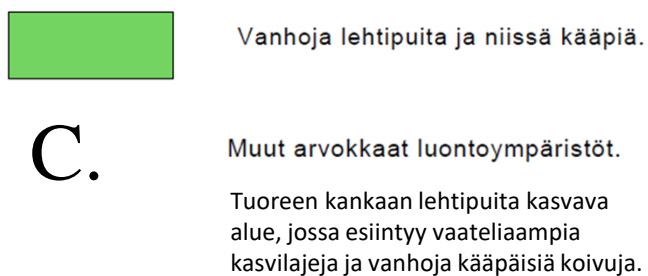
Inarin kirkonkylästä on laadittu vuosina 2002 ja 2007 luontoselvitys. Uuden luontoselvityksen tilaamista ei ole katsottu tarpeelliseksi.

Ohessa otteet luontoselvityksen kasvillisuusselvityskartasta sekä arvokkaista elinympäristöistä kaavamuutosalueelta.

Kasvillisuusselvitys

Arvokkaat elinympäristöt

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Asemakaavan muutosalueen kortteleista toinen on rakennettu. Alueelle on rakennettu kunnallistekniikka.

Tontti 121/1

Tontille myönnettiin tilapäinen rakennuslupa vuonna 2022. Lupa myönnettiin kymmenelle identtiselle lomamökille sekä yhdelle huoltorakennukselle. Näiden yhteenlaskettu kerrosala on 198 k-m². Tilapäinen rakennuslupa on voimassa 26.9.2027 asti.

Rakennuslupahakemuksen asemapiirros

Lupa/toimenpide: Rakennuslupa, tilapäinen
Siirretään Lomakylästä 11
kpl identtisiä mökkejä, joista
10 tulee mökeiksi ja yksi
huoltorakennukseksi.

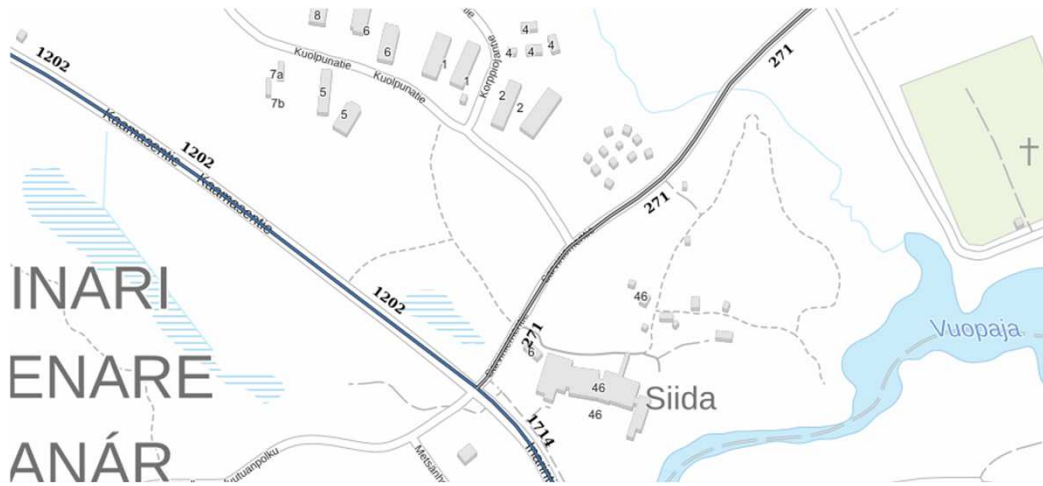
Väestön rakenne ja kehitys kaava-alueella

Kaava-alueella ei asu vakituksia asukkaita.

Liikenne

Vilkas valtatie Vt 4 kulkee aivan kaava-alueen vierellä ja nopeusrajoitus kaava-alueen kohdalla on 40 km/h. Vuoden keskimääräinen vuorokausiliikenne kaava-alueen kohdalla on 1202 ajoneuvoa, joista raskaita ajoneuvoja on 220 kpl.

Kaava-alueen vierestä kulkevalla Sarviniementiellä vuoden keskimääräinen vuorokausiliikenne on 271 ajoneuvoa, joista raskaita ajoneuvoja on 10 kpl.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Kaava-alueella ei ole rakennushistoriallisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita, eikä myöskään muinaismuistoja tai muistomerkkejä.

Tekninen huolto

Vesihuolto: Kaava-alue kuuluu vesi- ja viemärihuollon piiriin.

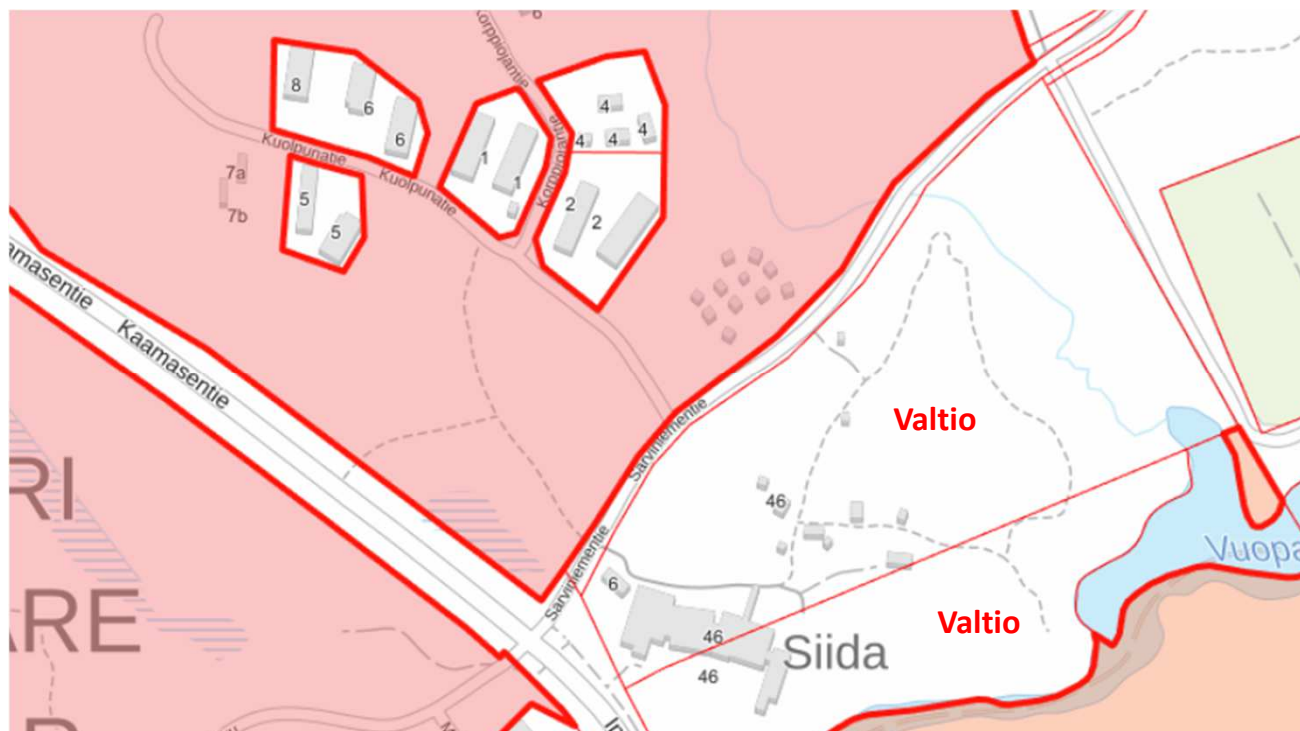
Sähkö: Alueelle on asennettu maanalaiset sähkölinjat.

Kaukolämpö: Kaava-alue kuuluu kaukolämpöverkkoalueeseen.

3.1.4 Maanomistus

Kartassa punaisella oleva maa-alue on kunnan omistuksessa.

3.1.5 Paliskunnat alueella

Perustiedot:

Muddusjärven paliskunta

Pinta-ala:	2874,5 km ²
Suurin sallittu eloporumäärä:	5200 kpl
Poronmistaajia:	67 kpl
Valtion maata maapinta-alasta:	84,6 %
Pääerotuspaikka:	Siuttajoki

Hammastunturin paliskunta kuuluu Inarin merkkipiiriin.

Paliskunta sijaitsee Inarin kunnan pohjoisosassa. Paliskunnan alueella asutus on vähäistä. Mainittavimpia kyliä ovat Inarin kirkonkylän pohjoisosa, Riutula, Kaamanen, Väylä ja Partakko.

Paliskunnan maapinta-alasta 83,5 % on valtion maata.

3.1.6 Tulva

Alue sijaitsee tulvavaara-alueen ulkopuolella.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Ympäristöministeriön laatimat ja valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ohjaavat koko Suomen kaavoitusta. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan marraskuussa 2001 ja tarkistettut muutokset 2009. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet uudistettiin kokonaan vuonna 2017 ja tulivat voimaan 2018.

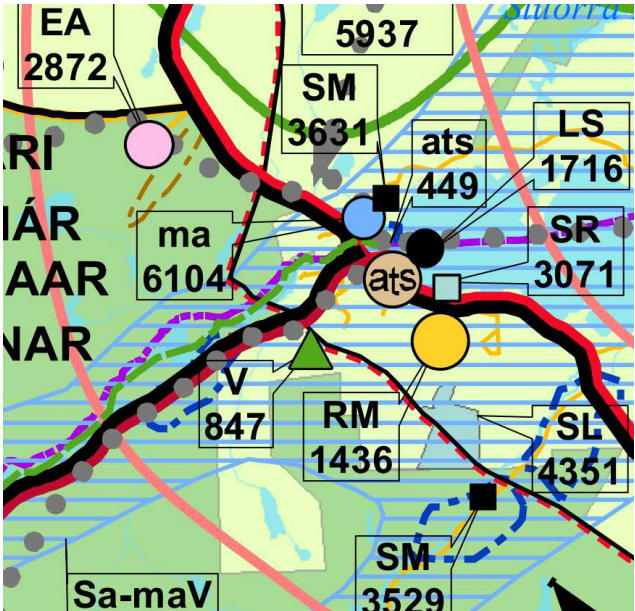
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, josta säädetään alueidenkäyttölaissa. Tavoitteilla määritetään valtakunnallisesti merkittävät alueidenkäytön linjaukset, jotka on otettava huomioon sekä kaavoituksessa että valtion viranomaisten toiminnassa kaikkialla Suomessa.

Tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen ympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö
- Luonnonvarat sekä uusiutumiskykyinen energiahuolto.

3.2.2 Maakuntakaava

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa yleiskaavaa tai asemakaavaa. Lapin liiton hallitus hyväksyi 8.4.2024 Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 ja se sai lainvoiman 18.9.2024.

Maakuntakaavamerkinnyt kaava-alueella:

- M-1

METSÄTALOUS- JA PORONHOITOVALTAINEN ALUE
Merkinnällä osoitetaan pääasiassa metsätalouteen ja poronhoitoon tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin.
Saamelaiden kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.
- ERITYISESTI PORONHOITOA VARTEN TARKOITETTU ALUE**
Merkinnällä osoitetaan PHL 2 § 2.mom. mukaista aluetta.
Alueella olevaa valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Valtion maan luovuttaminen tai vuokraaminen saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamasta vahingosta.
- ats

SAAMELAISKULTTUURIN JA -HALLINNON KESKUSKYLÄ
Merkinnällä osoitetaan alueita, joihin sijoittuu saamelaiskulttuurin ja -hallinnon toimintoja ja joilla pyritään säilyttämään tai joille suunnitellaan peruspalveluita ja joita voidaan pitää sopivina rakentamisalueina.
- Sa-maV

SAAMELAISKULTTUURI, KULTTUURIYMPÄRISTÖN JA/TAI MAISEMAN VAALIMISEN KANNALTA VALTAKUNNALLISESTI TÄRKEÄ ALUE TAI KOHDE.
Merkinnällä osoitetaan saamelaiskulttuuriin liittyvät valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt.
Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen.

Kohteeseen tai alueeseen vaikuttavissa hankkeissa on alueelliselle vastuumuseolle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

mv

MATKAILUN VETOVOIMA-ALUE, MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE

Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistysalueiden vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista.

Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Matkailun toimintoja tulee kehittää ensisijaisesti olemassa olevaa rakennetta täydentäen. Kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä.

Saamelaiden kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

LK

JÄÄMEREN KÄYTÄVÄ

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tärkeä kansainvälinen kehittämiskäytävä.

Käytävää kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin, liikennenympäristön laatuun sekä luonnon-, maiseman- ja kulttuuriympäristöarvoihin. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisten liikennelaitteiden sekä energia- ja tietoliikennejärjestelmien tilavaruudet sekä rajoitukset ympäröivälle maankäytölle.

Saamelaiden kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

sa

SAAMELAISTEN KOTISEUTUALUEEN RAJA

Merkinnällä osoitetaan saamelaiden kotiseutualueen raja. Saamelaiden kotiseutualueella tarkoitetaan Enontekiön, Inarin, Utsjoen kuntien alueita sekä Sodankylän kunnassa sijaitsevaa Lapin paliskunnan aluetta.

Viranomaisien on varattava saamelaiskäräjille tilaisuus tulla kuulluksi ja neuvotella kaikista laajakantoisista ja merkittävistä toimenpiteistä, jotka voivat välittömästi ja erityisellä tavalla vaikuttaa saamelaiden asemaan alkuperäiskansana ja jotka koskevat saamelaiden kotiseutualueella yhdyskuntasuunnittelua, valtionmaan, suojelualueiden ja erämaa-alueiden hoitoa, käyttöä, vuokrausta ja luovutusta, kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän etsintää ja hyödyntämistä sekä valtion maa- ja vesialueilla tapahtuvaa kulanhuuhtontaa taikka muuta vastaavaa saamelaiden kieleen, kulttuuriin tai heidän asemaansa alkuperäiskansana alueiden käyttöön liittyvää asiaa.

Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen Saamelaiskäräjistä annetussa laissa tarkoitetulla saamelaiden kotiseutualueella siten, että saamelaiden kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan, sekä poronhoitolaissa tarkoitetulla poronhoitoalueella siten, että poronhoitolaissa säädetty velvoitteet täytetään.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukilain mukaisissa toimenpiteissä on kiinnitettävä erityistä huomiota saamelaiden mahdollisuuksiin ylläpitää ja kehittää kulttuurimuotoonsa kuuluvia elinkeinoja saamelaiden kotiseutualueella.

Saamelaiden kotiseutualueella metsätalouden tulisi käyttää luontaista uudistamista sille soveltuvilla kohteilla ja välttää maanpinnan voimakasta käsittelyä.

3.2.3 Yleiskaava

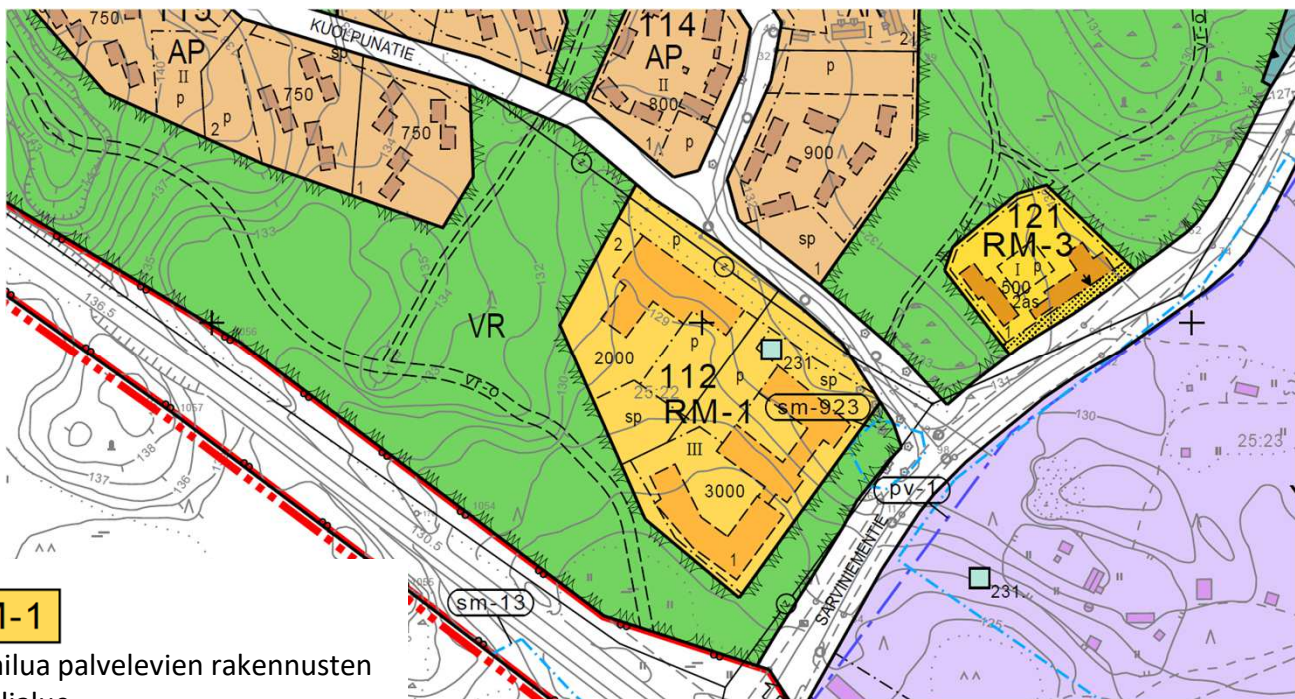
Yleiskaava on ohjeena laadittaessa asemakaavaa. Inarin kirkonkylä ei kuulu yleiskaava-alueeseen.

Yleiskaavan sisältövaatimukset on kuitenkin soveltuvin osin otettava huomioon asemakaavaa laatiessa:

- 1) Yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys
- 2) Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö
- 3) Asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus
- 4) Mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla
- 5) Mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön
- 6) Kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset
- 7) Ympäristöhaittojen vähentäminen
- 8) Rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen
- 9) Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

3.2.4 Asemakaava

Suunnittelualueella on voimassa Inarin kirkonkylän asemakaava, joka on hyväksytty kahdessa osassa 11.12.2014 ja 26.3.2015. Kaava sai lainvoiman 3.6.2015.

RM-1

Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue.

Alueelle saa rakentaa hotelli- tai motellityyppisiä majoitustiloja palveluineen.

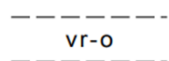
RM-3

Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue.

Alueelle saa rakentaa ohjelmapalveluyritysten toimitiloja, huolto- ja varastotiloja.

Retkeily- ja ulkoilualue.

Ohjeellinen ulkoilun pääreitti.

sm-1013

Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolaita rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös/ muinaismuistokohde. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on kuultava museoviranomaista.

224.

Sotahistoriallisesti arvokkaat kohteet.

Asemakaavamääräykset

Rakennusten perustaminen:

Rakennuspaikka ei saa olla tulvauhan alainen (MRL 116§). Alaville alueille rakennettaessa tulee huomioida tulva- ja kosteusvahinkojen vaara. Kosteudelle alttiit rakennusosat on sijoitettava vähintään 0,5m ylemmäksi kuin kerran 100 vuodessa laskettu korkein tulvakorkeus (HW 1/100), elleivät kaavan hyväksymisen jälkeen valmistuvat selvitykset muuta osoita, taikka rakennusluvan myöntävä viranomainen ei olosuhteista johtuen vaadi rakennusta sijoitettavaksi korkeammalle.

Rakennusten perustuksia ei saa pengertää yli 70cm luonnollista maanpintaa korkeammalle. Jos maasto on tätä jyrkempi, rakennuksen lattia on porrastettava maaston mukaan. Pilariperustus tuulettuvalla alapohjalla voi olla alarinteen puolelta enintään 1.5 m korkea. Maaperän rakennettavuus on selvitettävä ennen rakentamiseen ryhtymistä.

Rakentamistapa:

Rakentamisen tulee sopeutua ympäristöönsä. Rakennukset ja muut rakennelma kuten lipputangot ja mainostornit eivät saa nousta vallitsevan puuston yläpuolelle.

Asuinkorttelit on rakennettava kortteleittain yhtenäisellä tyyllillä: kattokaltevuuden ja kerroskorkeuden tulee olla kortteleittain tai ryhmittäin yhtenäinen. Julkisivumateriaali ja väri voi vaihdella tonteittain. Kattojen värin tulee sointu maastoon ja kaukomaisemaan, mistä syystä kattoväriksi suositellaan harmaan eri sävyjä.

Rantatonteilla rakennusten ja vesistön väliin tulee jättää puita niin, että rakennukset eivät näy merkittävästi järvelle.

Keskeisiin asuin-, liike- ja matkailukortteleihin on laadittu rakentamishojeet, joita on noudatettava.

Tonteille sekä puisto- ja metsäalueille oman tontin kohdalle on mahdollista rakentaa maalämpöputkistoja ja -kaivoja. Alueen käytöstä ko. tarkoitukseen on sovittava maanomistajan kanssa. Ennen rakentamista alueelta on laadittava selvitys maaperän sopivuudesta tarkoitukseen ja arviointi hankkeen vaikutuksista ympäristön tilaan ja taajamakuvaan.

Liikenne:

Melualueelle rakennettaessa tai olevia rakennuksia korjattaessa on otettava huomioon, ettei melutaso asuinrakennusten sisällä saa ylittää päiväohjearvoa 35 dBA eikä yöohjearvoa 30 dBA. Alueelle tulee rakentaa siten, että rakennukset suojaavat asuntojen ulko-oleskelutiloja melulta. Asuinalueilla ulko-oleskelutilojen päivämelutaso ei saa ylittää 55 dBA ja loma-asuntoalueilla 45 dBA.

Liikerakennusten korttelialueille on rakennettava autopaikkoja vähintään 1/50 k-m2.

Liikennealueille laadittavissa kunnostussuunnitelmissa on huomioitava paikan erityisluonne ja pyrittävä parantamaan Inarin saamelaiskylän taajamakuva istutuksin, puukujilla, katukalusteilla ja valaistuksella sekä erilaisilla pinnoitemateriaaleilla.

3.2.4.1 Asemakaavan toteutuminen

Kaava-alueen kortteli 121 ei ole rakentunut kaavan mukaisesti ja kortteli 112 on rakentamaton.

3.2.5 Rakennusjärjestys

Inarin kunnan rakennusjärjestys on tullut voimaan 5.8.2014. Inarin kunta on käynnistänyt rakennusjärjestyksen uudistamistyön. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu virallisesti nähtäville 1.5.2024.

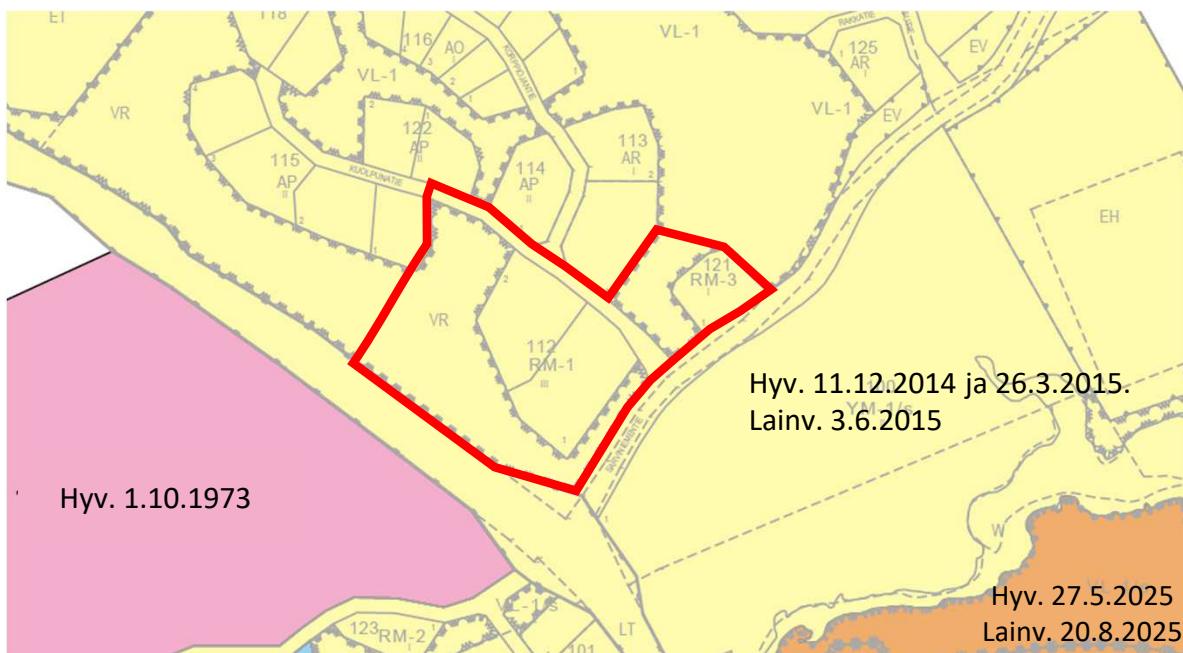
3.2.6 Ympäristönsuojelumääräykset

Ympäristönsuojelumääräykset ovat tulleet voimaan 1.10.2009. Määräyksiä on päivitetty vuonna 2014. Päivitetyt määräykset ovat tulleet voimaan 1.7.2014.

3.2.7 Pohjakartta

Pohjakartta on tarkastettu syksyllä 2025.

3.2.8 Lähiympäristön kaavatilanne

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Kaavoitus on käynnistynyt korttelissa 121 toimivan yrittäjän esityksestä.

Kortteli 121 on osoitettu voimassa olevassa asemakaavassa käyttötarkoituksella RM-3: *Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue. Alueelle saa rakentaa ohjelmapalveluyritysten toimitiloja, huolto- ja varastotiloja.*

Lisäksi asemakaavan mukaan kortteliin saa rakentaa kaksi asuntoa. Korttelin rakennusoikeus on 500 k-m².

Kortteliin on myönnetty 27.9.2022 MRL 176 §:n mukainen tilapäinen rakennuslupa viideksi vuodeksi kymmenelle 18 k-m²:n lomamökille ja yhdelle huoltorakennukselle. Yrityksen tavoitteena on käyttää korttelia jatkossakin majoituskäyttöön.

Kortteli 112 on osoitettu merkinnällä RM-1; *Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue. Alueelle saa rakentaa hotelli- tai motellityyppisiä majoitustiloja palveluineen.*

Rakennusoikeutta korttelin kahdella tontilla on yhteensä 5000 k-m².

Nämä tontit soveltuisivat myös asuinkäyttöön, esimerkiksi rivitaloille sijaintinsa puolesta ja näin ollen kunta katsoi, että korttelissa tulisi tehdä asemakaavallinen tarkastelu ympärille jo rakentuneen asuinalueen viihtyisyyden varmistamiseksi.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

21.8.2025 Tekninen lautakunta päätti asemakaavamuutoksen vireille tulosta.

1.10.2025 Kaavoitus vireille ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtäville.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Yleistä kaavoitukseen osallistumisesta ja vuorovaikutusmenettelyistä

Alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Maanomistajat

Kaavoituksen vireille tulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman, valmisteluaineiston ja kaavaehdotuksen nähtävillä olosta tiedotetaan maanomistajia, kaava-alueen rajanaapureita sekä tiedossa olevia tontinvuokralaisia kirjeitse tai sähköisesti.

Viranomaiset ja yhteisöt

Kaavoituksen vireille tulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville tulosta tiedotetaan viranomaisia ja yhteisöjä kirjeitse tai sähköisesti.

Valmisteluaineiston ja kaavaehdotuksen tullessa nähtäville viranomaisilta ja yhteisöiltä pyydetään lausunnot.

Tarvittaessa pidetään viranomaisneuvottelut.

4.3.2 Osalliset ja heiltä saadut lausunnot ja mielipiteet kaavoituksen eri vaiheissa

Lausuntopyyntötaho	Kaava vireille ja OAS nähtäville 1.10.2025	Kaavaluonnos nähtäville	Kaavaehdotus nähtäville
Lapin Ely-keskus			
Ympäristönsuojeluviranomainen			
Terveydensuojeluviranomainen			
Rakennustarkastus			
Lapin liitto			
Saamelaiskäräjät			
Saamelaismuseum Siida			
Tunturiverkko Oy			
Inarin Lapin Vesi Oy			
Inarin Luonnonystävät ry			
Inarin kirkonkylän kyläyhdistys			
Paliskuntain yhdistys	Paliskuntain yhdistys lausui kaavoituksesta yleisellä tasolla.		
Muddusjärven paliskunta			

	Kaava vireille ja OAS nähtäville 1.10.2025	Kaavaluonnos nähtäville	Kaavaehdotus nähtäville
Maanhaltijat			

4.4 Asemakaavan tavoitteet

4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

- Korttelin 112 käyttötarkoituksen muuttaminen asumiskäyttöön sopivaksi.
- Korttelin 121 käyttötarkoituksen muuttaminen majoitustoimintaan sopivaksi.

4.4.2 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen

Kaavaluonnosta laadittaessa esiin tulleet asiat:

- Kevyenliikenteen edistäminen.
- Viheralueiden merkinnät.
- Muinaismuistoalueiden huomioiminen.

4.7 Asemakaavatavoitteiden ratkaisut

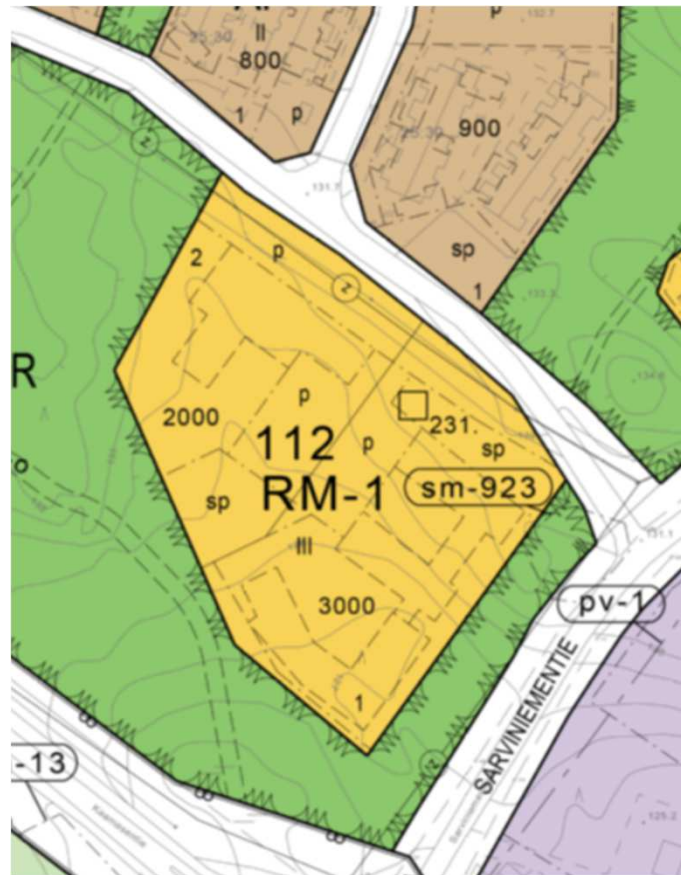
4.7.1 Kortteli 112

Korttelia on esitetty asuinkäyttöön sopivaksi. Nykyinen kaavamerkintä RM-1 sallii matkailua palvelevat rakennukset kuten hotelli- ja motellityyppiset majoitustilat palveluineen.

Korttelissa on kaksi tonttia, joiden nykyiset pinta-alat ja rakennusoikeudet ovat:

112/1: Pinta-ala 6490 m², rakennusoikeus 3000 k-m²

112/2: Pinta-ala 5483 m², rakennusoikeus 2000 k-m²

RATKAISU:

Inarin kirkonkylällä vallitsevassa huonossa asuntotilanteessa ajatus matkailutontin muuttamisesta asuintontiksi saanee paljon kannatusta. Kortteli sijaitsee Korppiojan asuinalueen välittömässä läheisyydessä, joten kaksi uutta asumiseen tarkoitettua tonttia ei muuta alueen luonnetta.

Muutetaan korttelin käyttötarkoituksmerkinnäksi AP:

Asuinpientalojen korttelialue.

Merkintä sallii omakotitalot, paritalot ja rivitalot.

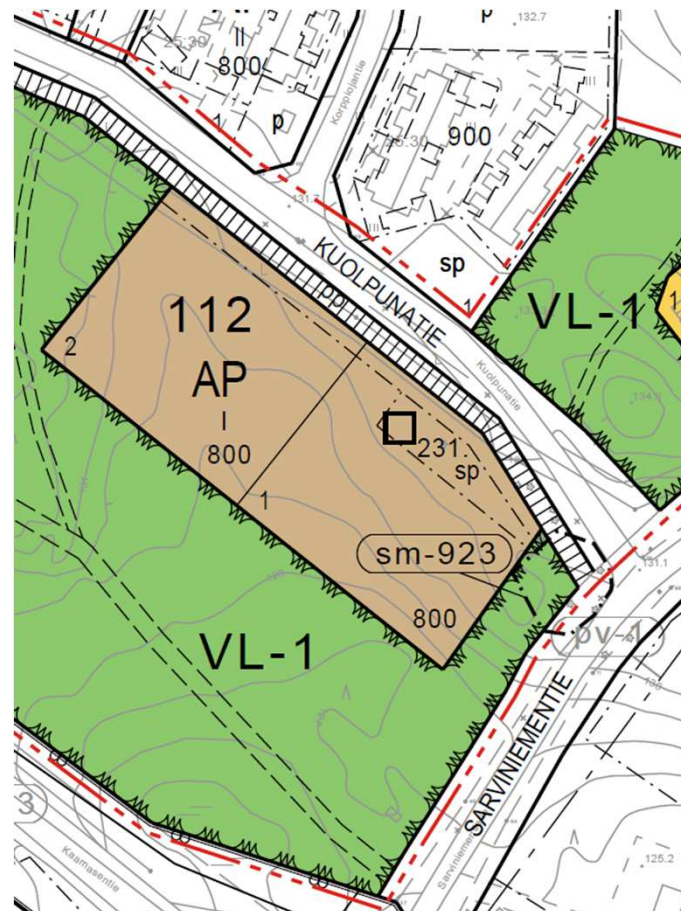
Korttelin tonttien pinta-aloja ja rakennusoikeuksia pienennetään seuraavasti:

112/1: Pinta-ala 3982 m², rakennusoikeus 800 k-m²

112/2: Pinta-ala 3973 m², rakennusoikeus 800 k-m²

Lasketaan suurinta sallittua kerroskorkeutta: III -> I.

Tontilla 112/1 huomioidaan sotahistoriallisesti arvokas kohde jättämällä se rakentamisalueen ulkopuolelle.

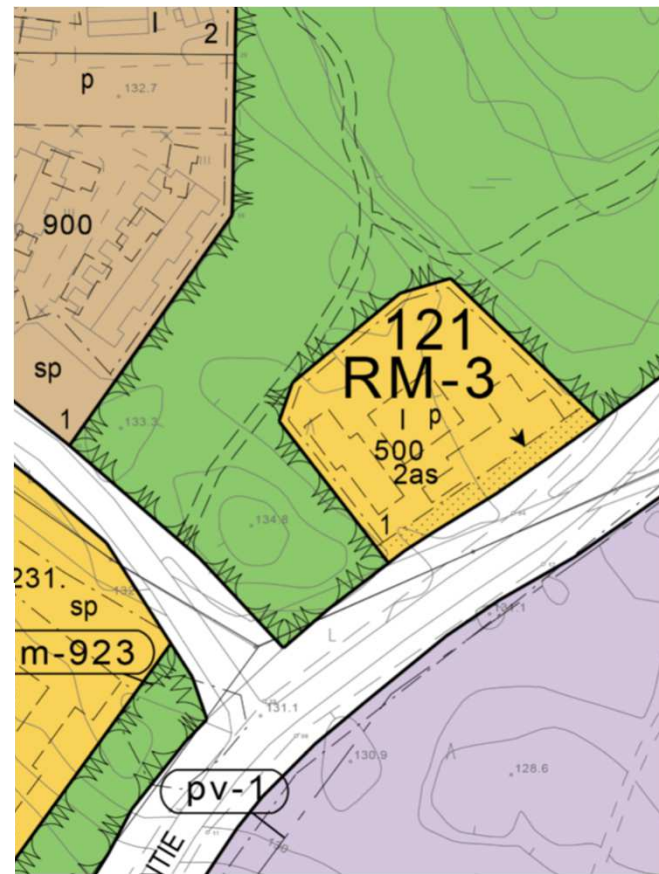
4.7.2 Kortteli 212

Korttelin nykyinen käyttötarkoitusmerkintä sallii rakentaa ohjelmapalveluyritysten tiloja sekä huolto- ja varastotiloja.

Kortteliin on myönnetty vuonna 2022 tilapäinen rakennuslupa viideksi vuodeksi kymmenelle lomamökille ja yhdelle huoltorakennukselle. Lomamökkien omistajalla on tavoitteena käyttää tonttia jatkossakin majoituskäytössä.

Rakennusoikeutta on käytetty 198 k-m².

Tontin pinta-ala: 2930 m², rakennusoikeus 500 k-m²

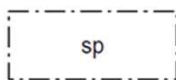
RATKAISU:

Muutetaan korttelin käyttötarkoitusmerkinnäksi RM-9:

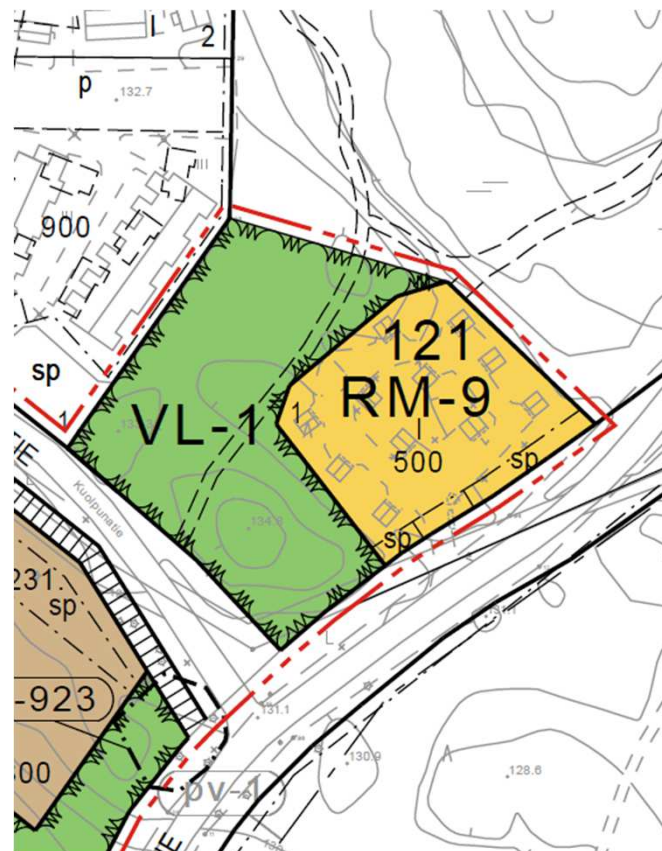
*Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue.
Alueelle saa rakentaa majoitusrakennuksia sekä huoltorakennuksen.*

Kortteliin ei tule pinta-ala- tai rakennusoikeusmuutoksia.

Lisätään sp-merkinnät kadun puoleiselle sivulle.

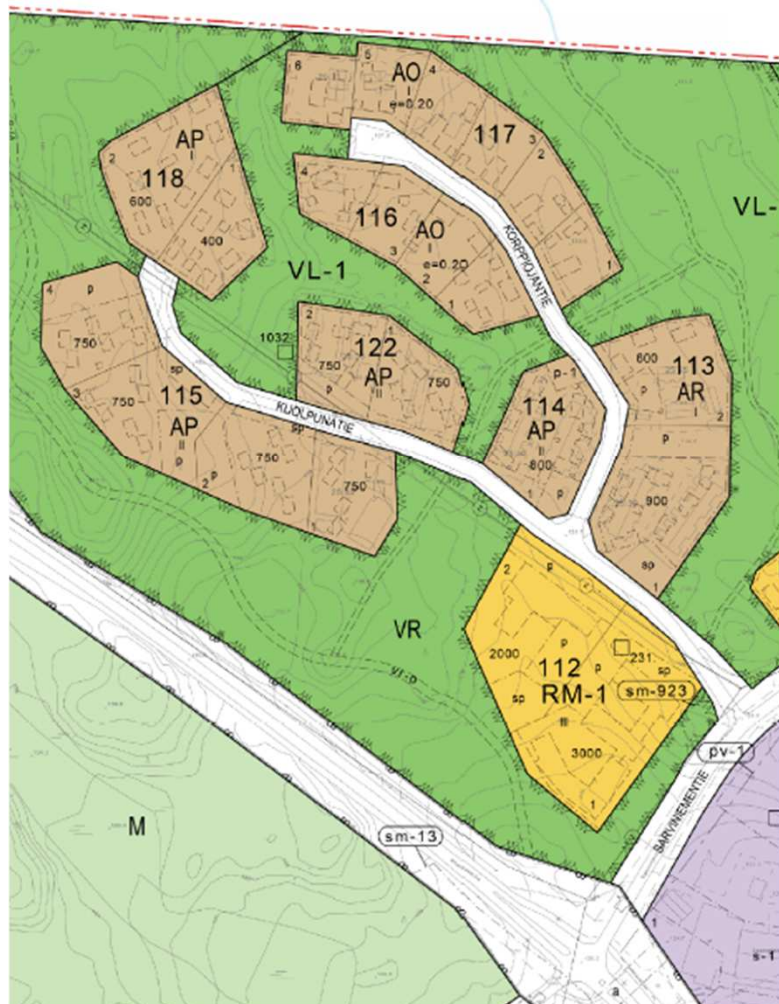
Säilytettävä puusto.

4.7.3 Kevyenliikenteenväylä

Korppiojan asuinalueella asuu tällä hetkellä 92 vakituista asukasta, joista n. 16 kpl on 0-15 vuotiaita. Väkimäärän odotetaan tulevaisuudessa tuplaantuvan, kun kaikki tällä hetkellä rakentamattoman olevat tontit saadaan rakennettua.

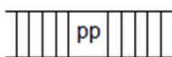
Alueelle ei ole rakennettu kevyenliikenteenväyliä; Nykyinen asemakaava ei sitä välttämättä mahdollistakaan, koska katualueet ovat melko kapeita.

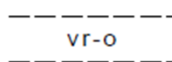
RATKAISU:

Koska kortteli 112 on edelleen rakentamaton, katualueen viereen mahtuu mainiosti uusi kevyenliikenteenväylämerkintä. Suurin tarve on varmasti Korppiojantien risteykseen saakka, mutta kaava mahdollistaisi rakentamisen seuraavaan kortteliin asti. Suunnitteluvaiheessa tulisi kuulla museoviranomaista koskien muinaismuistokohdetta sm-923.

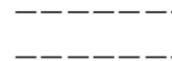
Toinen vaihtoehtoinen kävely- ja pyöräilyreitti voisi olla VL-1 alueen kautta. Reitti on kaavaluonnoksessa ohjeellisena.

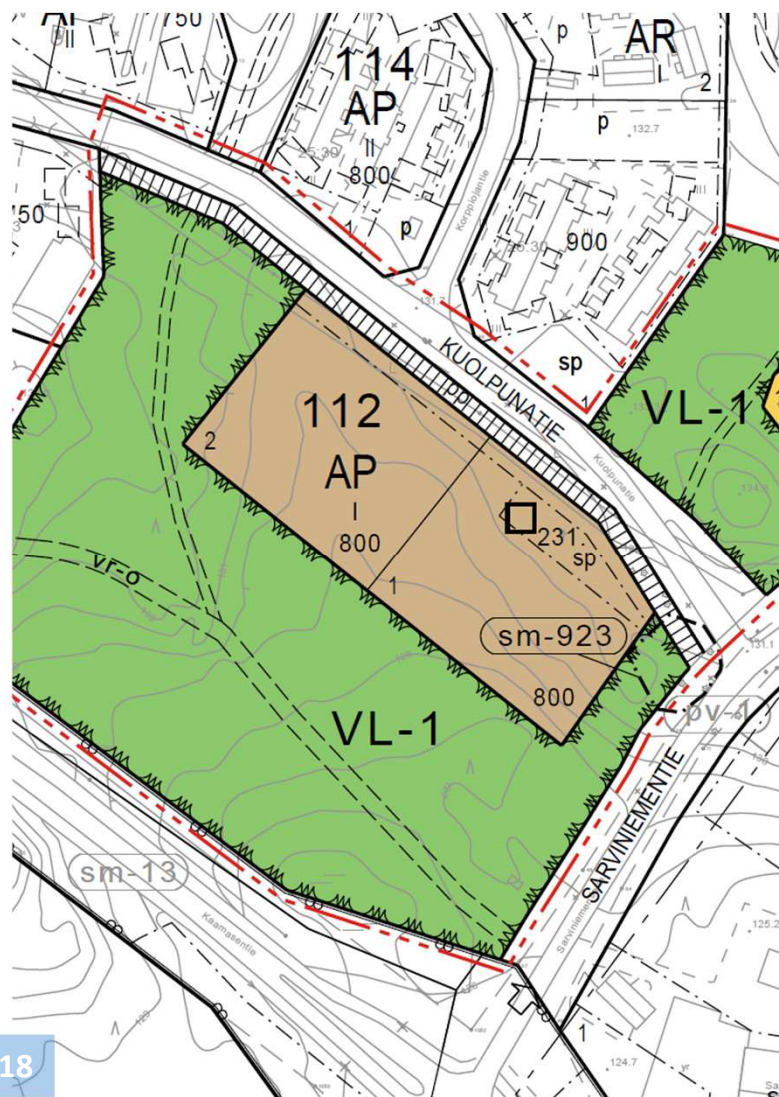
Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu tie.

Ohjeellinen ulkoilun pääreitti.

Ohjeellinen ulkoilureitti / latu.

4.7.4 Muinaismuistokohde

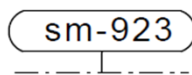
Kaavamuutosalueella on muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaismuistokohde;
923 Sarviniementie.

Museovirasto:

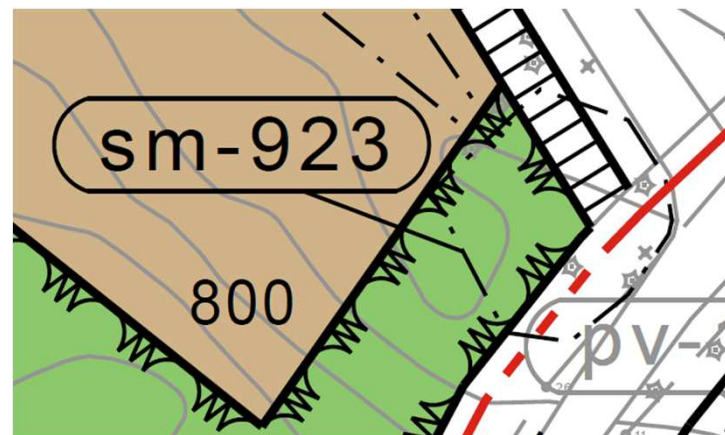
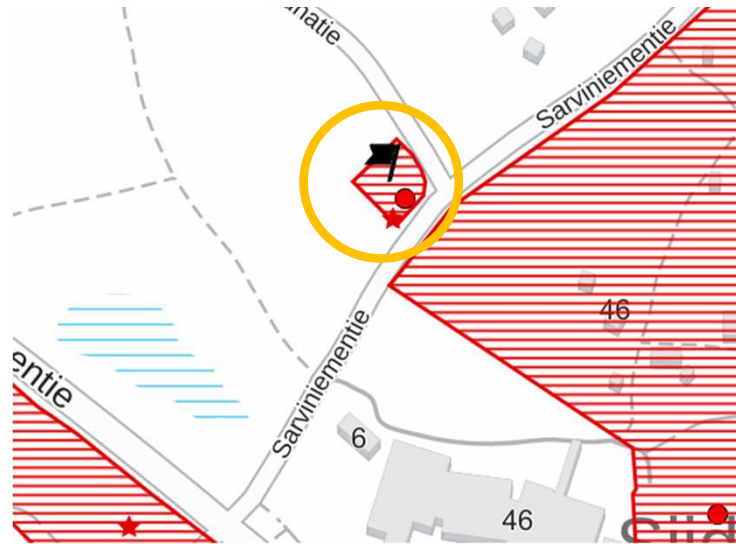
Kohde mainitaan kirjallisuudessa kivikautisena asuinpaikkana jo 1982, mutta on tarkemmin paikannettu 2007 pintamaasta poimittujen kvartsikaapimien ja –iskosten perusteella. Kohteen laajuutta ei ole määritelty, mutta löytöjen ja maaston perusteella saattaa olla pesäkkeinen kohde, josta osa on tuhoutunut tietä tehtäessä ja muussa alueen käytössä.

RATKAISU:

Merkitään alue ja annetaan seuraava kaavamääräys:

Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös / muinaismuistokohde. Alueen kaivaminen, peittäminen muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on kuultava Museoviranomaista.

4.7.5 Sotahistoriallisesti arvokas kohde

Kaavamuutosalueella on sotahistoriallisesti arvokas kohde; **231 Siidan ympäristö.**

Vuonna 2007 Airix Ympäristö Oy:n laatima rakennetun ympäristön kulttuuriympäristöinventointi kertoo seuraavaa:

Vankileiri ja taistelurakenteet. Alueella on oletettu olleen aluksi vankileiri ja sitten sodan siirtyessä Lappiin taistelurakenteita.

RATKAISU:

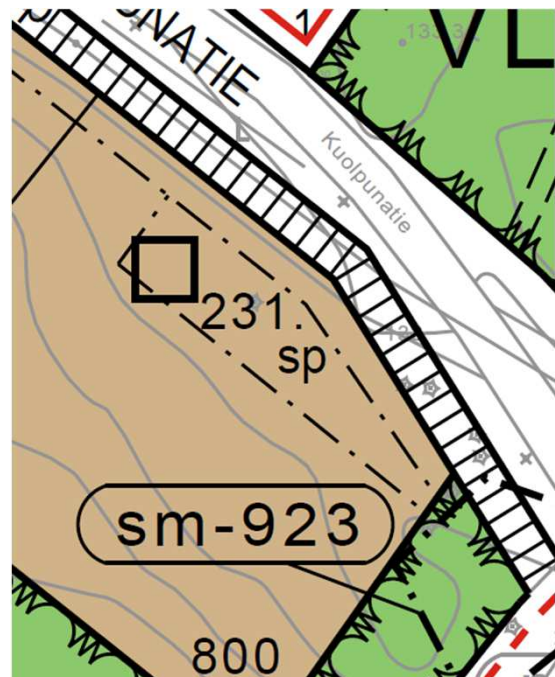
Merkitään alue ja annetaan seuraava kaavamääräys:

Sotahistoriallisesti arvokkaat kohteet.

Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on kuultava museoviranomaista.

231. Siidan ympäristö, korsi ja kuoppia Numero viittaa Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi-hankkeen raportin kohdenumeroihin (inventointikortteihin).

5.1 Kaavan rakenne

5.1.1 Mitoitus

Pinta-alat tonteittain ja käyttötarkoituksmerkinnöin:

Kortteli/ tontti	Nykyinen pinta-ala m ²	Kaavaluonnokse n mukainen pinta-ala m ²	Pinta- alamuutos m ²	Nykyinen rakennusoikeus k-m ²	Kaavaluonnoksen mukainen rakennusoikeus k-m ³	Rakennus- oikeus- muutos k-m ²
112 / 1	6490	3948	-2542	3000	800	-2200
112 / 2	5483	3973	-1510	2000	800	-1200
121 / 1	2930	2930	0	500	500	0
VL-1	4372	24594	20222	0	0	0
VR	17751	0	-17751	0	0	0
Katualue	3140	4721	1581	0	0	0
YHT.	40166	40166	0	5500	2100	-3400

5.2 Kaavan vaikutukset

Vaikutukset rakennusoikeuksissa:

Huomattava vaikutus; Rakennusoikeuden määrä vähenee 3400 k-m².

Vaikutukset luontoon ja ympäristöön:

Positiivinen vaikutus; Viheralueiden pinta-ala nousee 2471 m².

Vaikutukset rakennettuun ympäristöön:

Merkittävä vaikutus; Kahden suuren matkailutontin muuttaminen asuintonteiksi rauhoittaa asuinalueita. Toisaalta nämä kaksi poistuvaa RM-tonttia ovat Inarin kirkonkylän viimeiset vapaat matkailutontit.

Vaikutukset kulttuuriympäristöön:

Ei suuria vaikutuksia, koska alueella oleva muinaisjäännösalue sekä Lapin kulttuuriympäristö tutuksi – hankkeen sotahistoriallisesti arvokas kohde on suojeltu jo nykyisessäkin asemakaavassa. Alueiden rajauksia on hieman muokattu; Esimerkiksi asfalttitien alle jääneet pienet alueet on rajattu pois.

Vaikutukset ihmisiin ja elinoloihin:

Positiivinen vaikutus Korppiojan asuinalueelle matkailutonttien poistumisen myötä. Toisaalta kahden matkailutontin poistuminen saattaa vähentää tulevien työpaikkojen määrää.

Vaikutukset poronhoitoon:

Ei vaikutusta.

Vaikutukset liikenteeseen:

Positiivinen vaikutus; Kuolpunatien katualueen levennys ja mahdollisuus rakentaa kevyenliikenteenväylä lisää asuinalueen liikenneturvallisuutta.

Vaikutukset alueen nimistöön ja osoitteisiin:

Ei vaikutusta.

Vaikutukset kunnallistekniikkaan:

Ei vaikutusta.

Vaikutukset tulvaan:

Ei vaikutusta.

Vaikutukset pohjavesiin:

Ei vaikutusta.

Vaikutukset hulevesiin:

Asemakaavamääräyksissä edellytetään uudisrakennusten rakentamislupamenettelyhakemusten asiakirjoihin sisältyvän hulevesien käsittelysuunnitelma.

Asemakaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin:

Asemakaava voi pieneltä osaltaan edistää näitä seuraavia tavoitteita:

- Edistetään koko maan monikeskuksista aluerakennetta ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa.
- Luodaan edellytykset väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.
- Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle tukeutuen ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.
- Edistetään kävelyn ja pyöräilyn hyödyntämismahdollisuuksia.
- Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulva-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin. Tavoite liittyy myös hulevesien hallintaan.
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen arvojen turvaamisesta.

Asemakaavan suhde maakuntakaavaan:

Kaavamuutos ei ole ristiriidassa maakuntakaavan kanssa.

Asemakaavan suhde yleiskaavaan:

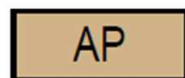
Kaavamuutosalueella ei ole yleiskaavaa, mutta se voi pieneltä osaltaan edistää näitä yleiskaavan sisältövaatimuksia:

- Yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys
- Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö
- Asumisen tarpeet
- Mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön
- Kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset

5.3 Kaavamerkinnot- ja määräykset

Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue.
Alueelle saa rakentaa majoitusrakennuksia sekä huoltorakennuksen.

Asuinpientalojen korttelialue.

Lähivirkistysalue, taajamametsä.
Alueen metsiä tulee hoitaa puistonhoidon periaatteella.

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Ohjeellinen tontin raja.

2

Ohjeellisen tontin numero.

1200

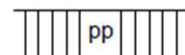
Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

II

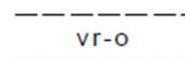
Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

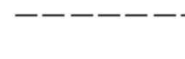
Rakennusala.

Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu tie.

Ohjeellinen ulkoilun pääreitti.

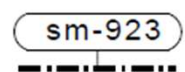
Ohjeellinen ulkoilureitti / latu.

231.

Sotahistoriallisesti arvokkaat kohteet.
Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on kuultava museoviranomaista.

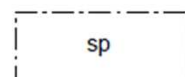
231. Siidan ympäristö, korsi ja kuoppia
Numero viittaa Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi-hankkeen raportin kohdenumeroihin (inventointikortteihin).

Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolaila rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös / muinaismuistokohde.

Alueen kaivaminen, peittäminen muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on kuultava Museoviranomaista.

923. Sarviniementie

Säilytettävä puusto.

KAAVAMÄÄRÄYKSET

ALUEEN SUUNNITTELU:

Asemakaava sijoittuu kokonaisuudessaan saamelaiskulttuuriin liittyvälle valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle "Inarijärven ja Juutuanjoen maisemat". Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen. Alueen uudisrakentaminen, viheralueiden maisemointi ja muut toimenpiteet tulee sopeuttaa maiseman ominaisluonteeseen ja erityispiirteisiin.

RAKENNUKSEN PERUSTAMINEN:

Maaperän rakennettavuus on selvittävä ennen rakentamiseen ryhtymistä.

RAKENNUKSEN ULKONÄKÖ:

Julkisivut:

Rakennusten väreissä tulee käyttää maanläheisiä sävyjä.

Katot:

Kattomateriaalin sävyn tulee olla tumma ja kiiltoasteeltaan himmeä.

RAKENNUKSEN YMPÄRISTÖ:

Tonteilla leikkaukset ja pengerrykset on toteutettava tukimuureilla.

Tonttien pinta-alasta vähintään 35% tulee olla viheraluetta ja tonttien vanhoja havupuita tulee säästää mahdollisimman paljon.

Rakennusluvan yhteydessä on esitettävä erillinen pihasuunnitelma.

LÄMMITYSMUODOT:

Rakennusten pääasiallisena lämmitysmuotona ei saa käyttää sellaisia energiatuotannon muotoja, jotka aiheuttavat savu-, noki-, haju- tai muita ympäristöhaittoja tai rumentavat taajamakuva.

Tonteille sekä puisto- ja metsäalueille oman tontin kohdalle on mahdollista rakentaa maalämpöputkistoja ja -kaivoja. Alueen käytöstä ko. tarkoitukseen on sovittava maanomistajan kanssa. Ennen rakentamista alueelta on laadittava selvitys maaperän sopivuudesta tarkoitukseen ja arviointi hankkeen vaikutuksista ympäristön tilaan ja taajamakuvaan.

PYSÄKÖINTIALUEET:

Autopaikkoja on rakennettava tontille vähintään:

- 1 ap / 100 k-m², kuitenkin vähintään 1 ap / huoneisto
- 0,5 ap / lomahuoneisto

Suuria avoimia maanpäällisiä pysäköintialueita ei sallita. Autopaikat tulee sijoittaa useampiin pienempiin, korkeintaan 12 auton alueisiin jaettuna. Autopaikat tulee sijoittaa mahdollisuuksien mukaan korttelialueen sisäosiin eikä katualueeseen kiinni.

Pysäköintipaikat ja niihin johtavat ajoreitit on kivettävä tai päällystettävä sekä rajattava reunakivillä.

Katuun rajautuvat pysäköintipaikat tulee rajata jäsentävillä rakenteilla kuten esim. kiviaineisilla istutuslaatikkomuureilla. Lisäksi pysäköintialueiden korkeuserojen pengerrykset on tehtävä muureilla.

Pysäköintialueen valaistuksen tulee korostaa pihan puistomaista luonnetta. Pysäköintialueen valaisinpylväs saa olla enintään 4 metriä korkea.

PELASTUSREITIT:

Pelastusreitit tulee toteuttaa siten, että hälytysajoneuvot pääsevät kaikkien uloskäyntien ja varateiden läheisyyteen.

VALAISTUS:

Alueelle rakennettavan valaistuksen on sovelluttava alueen luonteeseen. Valaistus tulee toteuttaa siten, ettei valaistus häiritse kaukomaisemassa. Valaistuksen tulee olla hillittyä.

VALUMAVEDET:

Rakennusten sadevedet tulee ohjata vesikourujen ja syöksytörmien kautta sadevesiviemäriin. Uudisrakennusten rakentamislupamenettelyhakemusten asiakirjoihin tulee sisältyä hulevesien käsittelysuunnitelma.

6. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Asemakaava ohjaa maankäyttöä ja rakentamista alueella sen saatua lainvoiman.

LIITTEET

Inarin kirkonkylän asemakaavan muutos; korttelit 112 ja 121 / kaavoituksen käynnistäminen

Tekninen lautakunta 21.08.2024 § 66
164/10.02.03/2024

Valmistelija

Kaavoitusinsinööri

Visit Inari Oy on tehnyt esityksen Inarin kirkonkylän asemakaavan muuttamiseksi korttelissa 121. Korttelialue on vuokrattu kunnalta. Kaavamuutosesitys ohessa.

Kortteli 121 on osoitettu voimassa olevassa Inarin kirkonkylän asemakaavassa merkinnällä RM-3; *Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue*. Alueelle saa rakentaa ohjelmapalveluyritysten toimitiloja, huolto- ja varastotiloja. Lisäksi asemakaavan mukaan kortteliin saa rakentaa kaksi asuntoa. Korttelin 121 rakennusoikeus on 500 k-m².

Kortteliin on myönnetty 27.9.2022 MRL 176 §:n mukainen tilapäinen rakennuslupa viideksi vuodeksi 10 lomamökille (ä 18 k-m²) ja yhdelle huoltorakennukselle. Yrityksen tavoitteena on käyttää tonttia jatkossakin majoituskäyttöön.

Kuolpunatien ja siitä haarautuvan Korppiojantien varteen on rakentunut asemakaavan mukaisesti omakotitaloja ja rivitaloja. Kuolpunatien alussa kortteli 112 on osoitettu merkinnällä RM-1; *Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue*. Alueelle saa rakentaa hotelli tai motellityyppisiä majoitustiloja palveluineen. Rakennusoikeutta tonteilla on yhteensä 5000 k-m². Nämä tontit soveltuisivat myös asuinkäyttöön, esimerkiksi rivitaloille sijaintinsa puolesta ja näin ollen alueella tulisi tehdä asemakaavan tarkastelua korttelin 112 osalta rakentuneen asuinalueen viihtyisyyden varmistamiseksi. Alustava kaavamuutosalue ohessa.

Esittelijä

Tekninen johtaja Reetta-Mari Tammela

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta päättää käynnistää Inarin kirkonkylän asemakaavan muutoksen korttelien 112 ja 121 alueella.

Päätös

Tekninen lautakunta hyväksyi yksimielisesti teknisen johtajan päätösehdotuksen.

Toimeksi: kaavoitus

Tiedoksi: kaavoitus

Lisätietoja: tekninen johtaja Reetta-Mari Tammela, puh. 040 655 1611
reetta-mari.tammela@inari.fi

Maakunta	Lappi
Kunta	Inari
Maisemamaakunta	Peräpohjola–Lappi
Maisemaseutu	Inarijärven seutu
Pinta-ala	10 722 ha, josta kosteikkoja ja avointa suota: 288 ha maatalousalueita: 24 ha metsiä sekä avoimia kankaita ja kalliomaita: 6 328 ha rakennettuja alueita: 217 ha vesialueita: 3 865 ha

Arviointi

Inarijärven ja Juutuanjoen maisemat kuvastavat monikulttuurisen seudun historiaa aina kivikauden varhaisimmasta asutuksesta nykyhetkeen saakka. Alue on inarinsaamelaiskulttuurin kannalta hyvin merkityksellinen, ja siellä on useita historiallisesti arvokkaita kohteita, kuten vanhat talvikylät, Pielpajärven kirkko kenttineen, Ukonsaari ja esihistorialliset asuinpaikat. Alueen luontoarvot sekä avariin järvinäkymien ja niitä reunustavien vaara- ja tunturialueiden maisemalliset arvot ovat huomattavat.

Luonnonpiirteet

Karu Inarijärvi on Suomen kolmanneksi suurin järvi, jonka allas on syntynyt noin 70 miljoonaa vuotta sitten maankuoren vajotessa. Järvi on laajuudeltaan yli tuhat neliökilometriä, ja sen maksimisyvyys on 92 metriä. Inarijärvessä on runsaasti laajoja selkiä ja 3 318 saarta, jotka tekevät järvimaisemasta vaihtelevan ja omaleimaisen. Järven lounaisosassa on rantaterasseja, jotka ovat syntyneet jääkauden jälkeisen maankohoamisen kalistettua järviolasta.

Inarijärvi laskee Paatsjoen kautta Jäämereen, jonka lahti se oli jääkauden loppuvaiheilla. Järven pinnan vaihteluväli on Paatsjoen säännöstelyn takia yli kaksi metriä, eli noin metrin järven luonnollista vaihteluväliä suurempi. Suuresta pinnanvaihtelusta johtuva vesieroosio on kuluttanut alueen hiekkarantoja voimakkaasti, mutta moreeni- ja kalliorantoihin vedenpinnan vaihtelu on jättänyt suhteellisen vähän jälkiä.

Inarijärveen laskee useita jokia ja puroja, joista huomattavin on Inarin kirkonkylän halki virtaava Juutuanjoki. Se saa alkunsa Lemmenjoesta, Vaskojoesta, Kaamasjoesta ja Menesjoesta, joiden vedet virtaavat jokeen Solojärven kautta. Vuolaassa Juutuanjoessa on useita koskiosuoksia ja suvantoja, ja sen lohikanta on houkutellut asutusta jokisuulle jo esihistoriallisella ajalla. Juutuan aluetta luonnehtivat joen lisäksi 419 metriä merenpinnan yläpuolelle nouseva Otsamotunturi sekä Inarin kirkonkylää reunustava matalampi Juutuanvaara.

Inarijärven jyrkkäpiirteiset rannat ovat pääasiassa lajittumatonta maa-ainesta ja kalliota. Juutuanjoen suulla sekä Nukkumajoen suun jääkauteisella delta-alueella on laajoja hietikoita. Myös Ukonselällä sijaitseva Hau-tumaasaari on maaperältään hiekkaa. Pielpajärven–Vaahtorivuonon (Fattervuonon) alueella on maakunnallisesti arvokkaaksi määritelty kumpumoreenikenttä. Kallioperältään alue on pääasiassa granaatti-kordieritiigneisiä, mutta maisema-alueen länsiosissa ja Pielpajärven alueella on myös kvartsidiorititeja. Inarijärven maisemassa selvästi erottuva jyrkkäpiirteinen Ukonsaari on ennen jääkautta syntynyt rapautumajäänne.

Inarijärven ympäristö on pääasiassa kuivaa tai tuoretta kangasta, jonka aluskasvillisuus on kylmänkestävää varvikkoa. Juutuan tuntumassa on paikoitellen reheviä rantakosteikkoja ja haapalehtoja. Otsamotunturin laki on puutonta paljakkaa, jossa kasvaa harvinaista idänkeulankärkeä. Ukonsaaren karussa kalliosaaressa kasvil-lisuus on niukkaa, mutta saarella sijaitsevien jäkälän peittämien luolien ja kallionhalkeamien pienilmastossa kasvaa rahkasammalmatoilla kallioimarretta ja horsmaa. Inarijärvi on eliöstöltään niukka sarajärvityypin järvi, jossa on kuitenkin runsaita lohikalakantoja.

Kulttuuripiirteet

Maisema-alueelta tunnetaan runsaat 30 esihistoriallista tai historiallisen ajan muinaisjäännöskohdetta. Niistä tunnetuimpia ovat Nukkumajoen talvikylien paikat, Pielpajärven kirkkokenttä ja hautumaasaaret sekä vanhat inarinsaamelaisten palvospaikat Ukonsaari, Otsamo ja Kalkuvaara. Myös Inarin kirkonkylässä sijaitsevan museo- ja luontokeskus Siidan alueelta ja Vuopajasta on löydetty laaja-alaisia ja pitkään asuttuja asuinpaikkoja. Inarin kunnan tutkituista asuinpaikoista vanhin on Siidan alueen asuinpaikka. Sieltä tehdyt löydökset ovat lähes 10 000 vuoden ikäisiä.

Inarijärven ympäristö on inarinsaamelaisten perinteinen asuinalue, jossa on eletty kalastuksella, metsästyksellä ja myöhemmin myös poron- ja karjanhoidolla. Maisema-alueen tärkeimpiä kalastusalueita ovat olleet Juutuanjoki ja Inarijärven vuonojen rannat. Kemin Lappiin kuulunut Inarin lapinkylä jakaantui Itä-Inarin ja Länsi-Inarin siidoihin. Inarin kylän muodostumisen historiasta kertovat Nukkumajoen talvikyläpaikat, jotka ovat olleet käytössä myöhäisrautakaudelta 1600-luvulle. Myös Ukonsaaresta tehdyt uhrilöydöt ajoittuvat samalle aikavälille.

Nukkumajoelta talvikylä siirtyi 1600-luvulla Isolle Pielpajärvelle, jonne rakennettiin Pielpajärven ensimmäinen kirkko vuonna 1646. Inarinsaamelaisten vuotuismuuttoon, varrimiseen, liittyvät kesäpaikat olivat yleensä Inarijärven saarissa tai niemillä, joissa elettiin kalastuksella ja linnustuksella. Talvipaikat sijaitsivat sisämaassa pienten järvien rannoilla, joilla oli tarjolla polttopuuta sekä jäkälää. Alueen vuotuismuutosta kertoo Pielpajärven kirkkokentän lisäksi Säisaaren kesäpaikka, jonka asukkaiden talvipaikka sijaitsi Nukkumajoella. Pielpajärven kirkkokenttä on säilynyt perinnebiotooppina.

Inarin kirkonkylä on syntynyt vähitellen hyvien kulkuyhteyksien äärelle Juutuanjoen suulle. Nykyisen kirkonkylän alueelle rakennettiin kirkko ja kirkkotupia vuonna 1884. Kirkonkylä hävitettiin toisen maailmansodan lopulla vuonna 1944, ja kylän nykyinen rakennuskanta on sodanjälkeistä. Maisemallisesti kirkonkylä on suhteellisen vaatimaton, mutta sen sijainti esihistoriallisella asuinpaikalla Juutuanjoen suussa liittää sen kiinteästi maisema-alueen historialliseen maisemaan. Kirkonkylässä sijaitsee vuonna 1998 avattu Siida, jossa toimivat Saamelaismuseo sekä Metsähallituksen Ylä-Lapin luontokeskus. Siidan yhteydessä on saamelaista rakennusperintöä ja elinkeinoja esittelevä ulkomuseo.

Maisema-alue kuuluu kahden paliskunnan, Hammastunturin ja Muddusjärven paliskuntien alueeseen. Paliskuntien raja kulkee Juutuanjokea pitkin. Juutuanvarren–Inarijärven ja Tuulispään alue on Hammastunturin paliskunnan tärkein talvilaidunnusalue, ja paliskunnan tärkein erotusaita sijaitsee hieman maisema-alueen ulkopuolella Tupavaarassa. Otsamon alue kuuluu puolestaan Muddusjärven paliskunnan tärkeimpiin talvilaidunnusalueisiin. Poronhoidon ohella alueen huomattavimpia elinkeinoja on pitkään ollut matkailu.

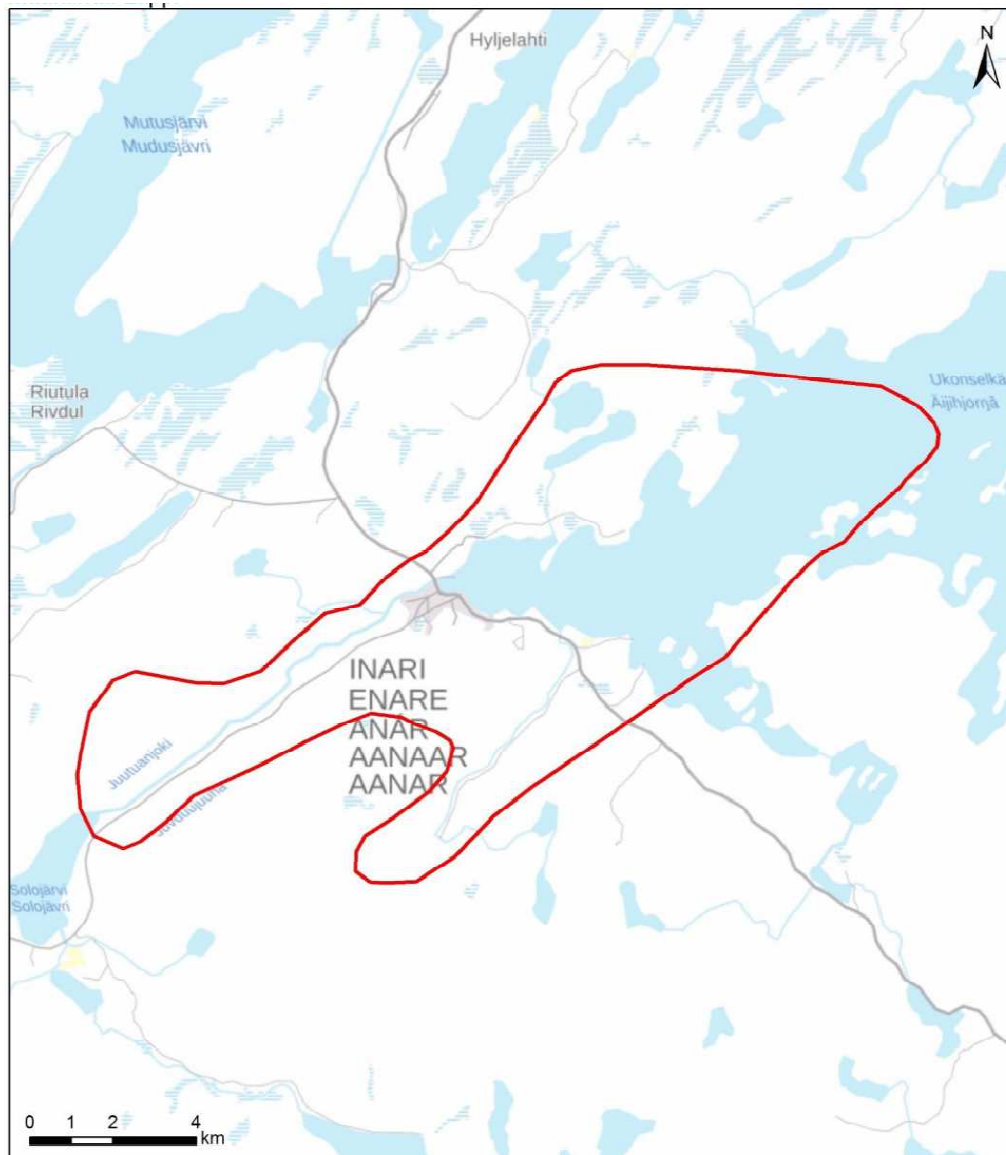
Maisema-alueella on kaksi valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, Pielpajärven kirkko ja Ukonsaari. 1600-luvulta periytyvällä kirkonpaikalla sijaitseva vuonna 1760 valmistunut Pielpajärven erämaakirkko on Ylä-Lapin vanhin rakennus, jonka syrjäinen sijainti pelasti sen tuholta toisessa maailmansodassa. Kirkon luona on sijainnut vanhan talvikylän ohella markkinapaikka, väentupa, talli, navetta sekä pappila. Lisäksi kirkkokentän yhteydessä on muutama 1960-luvulla uudelleen rakennettu kirkkotupa. Ukonsaari on puolestaan tunnettu, laajasti palvottu ja kunnioitettu inarinsaamelaisten palvospaikka.

Maisemakuva

Inarijärven ja Juutuanjoen maisemia hallitsee laaja Inarijärvi, jonka tunnetuin maamerkki on Ukonsaari Ukon-
selän itälaidalla. Saari erottuu kilometrien päähän erikoisen, jyrkkäpiirteisen muotonsa vuoksi. Kalliosaaren
pohjoispuolella sijaitsee loivapiirteinen Hautuumaasaari, jonka hiekkarantoja on jouduttu aikojen saatossa suo-
jaamaan eroosiolta.

Juutuanjoen suulle syntyneen Inarin kirkonkylän länsipuolella maiseman kiintopisteenä hahmottuu Otsamo-
tunturi, joka näkyy kauas eri suuntiin Inaria lähestyttäessä. Juutuanvuonon pohjoislaidalla kohoaa pyöreälaki-
nen, kallioinen Pahtaniemi, ja sen pohjoispuolella kivinen Kalkuvaara. Kalkuvaaran länsi- ja pohjoispuolella
on jääkauden muistona pienten järvien ja kumpumoreenien kuivaan kangasmaastoon muodostama mosaiikki,
jossa on runsaasti siirtolohkareita. Pielpajärven koillisrannalla sijaitsee aukea kenttä, jonka pohjoislaidalla on
koivujen ympäröimä vanha ristikirkko tapuleineen.

Inarin kirkonkylän asutus on muotoutunut solmukohtaan, jossa joki, järvi ja nykyään myös maantiet kohtaavat.
Juutuanjoen suun molemmiin puolin sijaitsevat kylän suurimmat rakennukset, Siida, vanha ja uusi koulu sekä
Saamelaiskulttuurikeskus Sajos. Inarin kylän maisemakuva on avara, ja kyläasutus leviää laajalle alueelle.
Valtaosa kirkonkylän rakennuksista on rakennettu sotien jälkeen. Maisema-alueen vanhinta rakennuskantaa ja
asuinkenttiä löytyy kirkonkylän lisäksi Juutuanjoen rannalta, Nikulanperältä ja Sarviniementien varrelta. Kirk-
korannasta, Nukkumajokisuulta, Vuopajanniemestä ja Juutuanjoen ylittävältä sillalta avautuu edustavia näky-
miä Inarijärvelle.

 Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue 2021